

Ik wens alle grondeigenaren een heel goede adviseur toe

Gelders gedeputeerde Jan Jacob van Dijk over de transitie in het landelijk gebied

Het landelijk gebied staat aan de vooravond van grote veranderingen. Zal de melkveehouderij bijvoorbeeld op termijn toe moeten naar meer grondgebondenheid en zal er ruimte nodig zijn voor de energietransitie? Grondeigenaren en agrariërs hebben daarbij goed advies nodig, bijvoorbeeld van Rentmeesters NVR. Zij hebben een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid om die transitie samen met de agrariërs in goede banen te leiden, vindt Gelders gedeputeerde Jan Jacob van Dijk.

Rentmeesters kunnen een belangrijke rol spelen in de transitie in het landelijk gebied. Dat zei scheidend Gelders gedeputeerde Jan Jacob van Dijk tijdens de Themadag Landelijk Vastgoed van de NVR, NVM en VastgoedPRO.. Tot 30 mei was Van Dijk gedeputeerde Vitaal Platteland in Gelderland en woordvoerder van de gezamenlijke provincies op dit onderwerp. Provincies, zo zegt Van Dijk hebben met de decentralisatie van het natuurbeleid en de opheffing van de Dienst Landelijk Gebied een steeds belangrijker rol gekregen in dat landelijk gebied. Dat betekent ook dat ze meer dan voorheen eigen rentmeesters in dienst hebben die de taxaties en aan- en verkoop doen van grond. “Hier in de provincie hebben wij drie rentmeesters die dat werk doen. Deels doen zij het handwerk, dus het aan en verkopen, maar ze zijn ook in de beleidsvoorbereiding heel

belangrijk. Welke maatschappelijke vraagstukken komen op ons af in het landelijke gebied, hoe gaan we om met de strategische grondvoorraad, waar gaan we wel of niet kopen, welke regelgeving is of wordt relevant? Voor deze taken is het voor een provincie dus heel belangrijk om eigen rentmeesters te hebben, ook al is het hebben van grond geen doel op zich maar een middel om onze maatschappelijke opgaven te realiseren.” Daarnaast is de provincie opdrachtgever voor ingehuurd rentmeesters. “Vooraf voor taxaties. Soms is het ook handig als iemand iets zegt die van buiten de provincie komt. Laatst hadden we hier in een project nogal discussie met de landbouw en natuur over grondwaarde, doelstellingen, plannen etc. Toen hebben we er een rentmeester bijgehaald die een min of meer onafhankelijk oordeel kon geven, een vertrouwenspersoon van de boeren. En ik weet dat rentmeesters allemaal beëdigd zijn, dus ook onze eigen mensen zouden met hun beroepseer hetzelfde kunnen zeggen. Maar toch, het werkt nu eenmaal zo dat als een buitenstaander een oordeel velt, het toch betrouwbaarder over komt. Zo werkt het: het gaat er niet altijd om wat iemand zegt, maar ook wie het zegt. Een onafhankelijke rentmeester heeft in dit soort zaken vaak aanzien.”

Regels

Van Dijk vindt dat rentmeesters een belangrijke rol hebben in de transitie in de landbouw en het landelijke gebied. Tijdens de vastgoed middag schetste hij hoe de landbouw zich moet gaan afvragen hoe de steeds verdergaande schaalvergroting gekeerd kan worden, hoe de energietransitie vorm kan krijgen, hoe er weer meer toenadering kan komen tussen burgers en boeren.

Hoe voedselproductie en beleving en landbouw weer nader tot elkaar kunnen komen. Van Dijk denkt dat de rentmeesters met hun klanten in overleg moeten hoe de agrarische sector hier op in kan spelen. Helaas, zo denkt de gedeputeerde, zijn niet alle rentmeesters en adviseurs geneigd om dat gesprek met hun klanten aan te gaan. “Gelijk toen ik in 2011 aantrad als gedeputeerde heb ik 27 agrariërs in een zaaltje gehad. Deze mensen hadden allemaal regels voor stikstofuitstoot overtreden. Ik heb ze gezegd dat we als provincie voortaan zouden gaan handhaven. Na afloop van die bijeenkomst kreeg ik van meerdere van die mensen te horen dat ze oprecht dachten volgens de regels te werken maar dat hun adviseurs hen hadden gezegd het op deze manier te doen. Dat kan een incident geweest zijn. Maar ik heb een recenter voorbeeld. Tegenwoordig vragen wij van particulieren en ondernemers dat zij hun plannen en initiatieven altijd in een vroegtijdig stadium met de omgeving bespreken. Sommige adviseurs vullen die verplichting in door heel kleinschalig, alleen op uitnodiging en binnenkamers te vertellen wat de plannen zijn, zonder dat er verder discussie mogelijk is. Dus vindt er helemaal geen gesprek met de omgeving en belanghebbenden plaats. Dat is niet wat we voor ogen hebben en dat weten die adviseurs. Ik wens de betreffende grondeigenaren en agrariërs echt een betere adviseur toe. Dat is óók van belang voor de status van de beroepsgroep.”

Begeleiding

“We gaan als provincie zelf binnenkort starten met een project voor ondernemersbegeleiding. Bij agrariërs is de druk om het bedrijf voort te zetten vaak heel groot, zeker als het bedrijf al meerdere generaties in de familie zit. Het is voor hen lastig om het gesprek aan te gaan over stoppen, groeien of een transformatie. Bij de bank of leveranciers durven ze niet terecht voor dat gesprek, en blijkbaar kunnen ze ook niet altijd een goede onafhankelijke adviseur vinden die hen een spiegel kan voorhouden en kan meedenken over de toekomst van het bedrijf. Ik vind dat een bedenkelijk gegeven. Daarom gaan wij deze ondernemers bijstaan in hun keuzen. Maar het is eigenlijk raar dat wij dat als overheid moeten doen. Wat mij betreft heeft een adviseur, en dat kan heel goed een rentmeester zijn, een belangrijke taak om agrariërs van onafhankelijk advies te voorzien. Hij moet ze bijstaan bij belangrijke beslissingen en moet daarbij altijd het belang van die agrariër voorop stellen. En dat belang is niet om snel snel wat geld te verdienen, of te investeren in de mooiste en grootste nieuwe stallen. Het belang van die boer is een duurzame toekomst. En dat is wat anders dan je opdrachtgever naar de mond praten. Hoe zie je als boer de toekomst, hoe ga je de grondgebondenheid van een melkveehouderij vergroten, hoe ga je werken aan kostenbesparing op energiegebied? Zo weet ik van een windmolenproject waar enkele agrariërs goed gaan verdienen aan de windmolens op hun land. De omgeving heeft echter last van de molens en die mensen kijken de agrariërs nu met de nek aan. Ik denk dat in de transformaties die de agrarische sector te wachten staat, een goede adviseur ook daar op let: wat zijn de maatschappelijke en sociale gevolgen van beslissingen in een bedrijf? Zo'n adviseur bereidt zich daar op voor en denkt daarover na en draagt op zo'n manier ook bij aan de belangrijke maatschappelijke opgave voor de komende jaren.”•